

Ordito
t.a.v. dhr. F.A. Jiskoot
Postbus 94
5126 ZH GILZE

Roermond : 11 januari 2012
Ons kenmerk : AM11215
Betreft : Vleermuizen- en vogelnestonderzoek locatie Tom Rook te Gouderak
(*aangepaste rapportage*)
Behandeld door : ing. G. Reuver / ir. H. Hovens, R. Snijders, J. Rijswijk en T. Rijkers (Faunaconsult)

Geachte heer Jiskoot,

Op uw verzoek heeft Aeres Milieu, in samenwerking met Faunaconsult, een vleermuizen- en vogelnestonderzoek uitgevoerd ter plaatse van de locatie Tom Rook in Gouderak.

Werkwijze

Op grond van verspreidingsgegevens en de aanwezige biotopen in het plangebied werd ingeschat dat er mogelijk laatvlieger en gewone dwergvleermuis in het plangebied voorkomen. Vanwege de lage dichtheid aan bomen en afwezigheid van bredere wateren met natuurlijke oevers werd het voorkomen van andere soorten niet verwacht.

Het onderzoeksgebied (zie figuur 1) is in de nacht van 6 op 7 juli en 18 op 19 juli 2011 onderzocht op het voorkomen van vleermuizen. Hierbij werd er in blokken van drie uur geobserveerd (vanaf een uur voor zonsopgang en vanaf twee uur voor zonsopgang). Vleermuizen werden opgespoord met behulp van een heterodyne detector. Van lastig te determineren soorten zijn met behulp van een time-expansion detector/recorder geluidsopnamen gemaakt, waarvan vervolgens het sonogram op de computer is geanalyseerd. De belangrijkste vliegroutes en foerageergebieden werden op deze manier in kaart gebracht. Eventuele vaste rust- en verblijfplaatsen werden in kaart gebracht door te zoeken naar zwermende vleermuizen.

Daarnaast zijn alle jaarrond beschermde vogelnesten en nesten van vogels waarvan Dienst Regelingen (2009a,-b en -c) een omgevingsscan wenst, in de avond voor en in de ochtend na het vleermuizenonderzoek in kaart gebracht. Nachtactieve vogels werden tijdens het vleermuizenonderzoek geïnventariseerd.

De nesttijd van gierzwaluwen in Nederland is van circa 28 mei – 10 juli; de uitvliegperiode en het begin van de trek naar het zuiden van Afrika (het winterkwartier) is van circa 10 juli tot begin september (bron: GBN, Gierzwaluw Bescherming Nederland).

Resultaten

Nacht van 6/7 juli

Gedurende de onderzoeksnacht was het helder, droog en rond de 12° Celsius. Aan het begin van de avond zwermde er 15 tot 20 laatvliegers rond de kerk nabij het plangebied. Daarnaast vlogen er kortstondig 2 ruige dwergvleermuizen en 1 gewone dwergvleermuis door het plangebied.

's Ochtends werden er circa 5 laatvliegers en 3 tot 5 gewone dwergvleermuizen waargenomen. In- of uitvliegende vleermuizen werden niet waargenomen, ook werden er geen vaste vliegroutes in het plangebied waargenomen.

Jaarrond beschermde vogelnesten en nesten van vogels waarvan Dienst Regelingen (2009a,-b en -c) een omgevingsscan wenst, zijn tijdens het onderzoek niet waargenomen.

Nacht van 18/19 juli

Gedurende de nacht was het bewolkt en droog, met een minimumtemperatuur van 14 °C. Aan het begin van de avond (rond zonsondergang) vlogen drie gewone dwergvleermuizen en twee laatvliegers kort door het plangebied. Later werd er een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen op locatie A (zie figuur 1). Dit dier vertoonde baltsactiviteit (werfroep).

Gedurende het begin van de ochtend (circa 2 uur vóór zonsopkomst) werd een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen op locatie A (buiten het plangebied). Vanaf circa 1 uur voor zonsopkomst vlogen vier gewone dwergvleermuizen enige tijd rond de kerk buiten het plangebied. Enige tijd later is zwermactiviteit van enkele gewone dwergvleermuizen waargenomen in de achtertuin van het woonhuis op locatie B (buiten het plangebied). Ook zijn twee zwermende gewone dwergvleermuizen waargenomen op locatie C. Eén van deze dieren kroop vervolgens in een opening bovenaan een steunbeer van de kerkmuur (zie figuur 2), het andere dier kroop in een opening onder het dak van een gebouw (locatie D) binnen het plangebied (zie figuur 3). Het dier dat zijn verblijfplaats heeft in de kerkmuur, vertoonde na het invliegen nog even baltsgedrag (werfroep) vanuit zijn verblijfplaats.

Jaarrond beschermde vogelnesten en nesten van vogels waarvan Dienst Regelingen (2009a,-b en -c) een omgevingsscan wenst, zijn tijdens het onderzoek niet waargenomen.

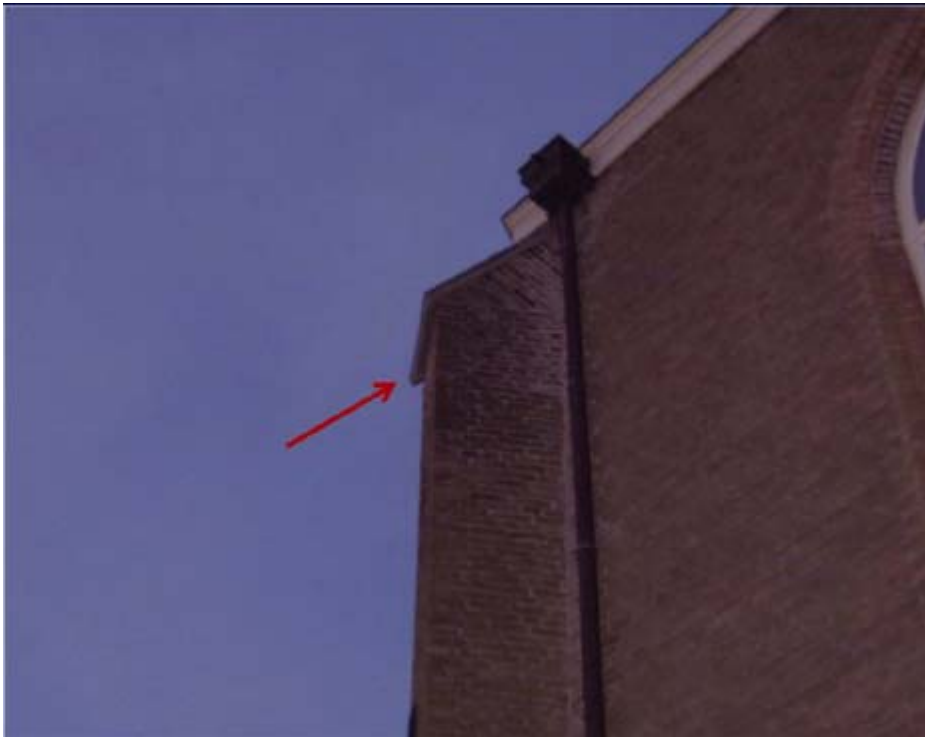
Figuur 1. Ligging van het plangebied en relevante waarnemingen (blauwe letters) De invliegopeningen van de paarverblijven zijn aangegeven met een rode pijl (zie tekst).

Conclusies

- Alleen van de gewone dwergvleermuis is in het plangebied een vaste rust- en verblijfplaats aangetroffen: het betreft een paarterritorium dat in figuur 1 is weergegeven met een C. De hier baltzende (rondvliegende) dieren hebben een dagrustverblijf in gebouw D (de invliegopening is in figuren 1 en 3 met een rode pijl aangegeven) en in de kerk net buiten het plangebied (de invliegopening met een rode pijl aangegeven in figuren 1 en 2). De kerk bevat daarnaast een zomerverblijf (tevens is dit een mogelijk kraamverblijf) van de laatvlieger. Hiervan is de invliegopening niet bekend.
- Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen in de kerk en op locatie C heeft consequenties voor de planvorming in het plangebied: Voorkomen dient te worden dat er straatverlichting op de kerk wordt gericht of dat locatie C met extra straatverlichting wordt verlicht.

- Het voorkomen van een dagrustverblijf van de gewone dwergvleermuis in gebouw D (zie figuur 3) heeft eveneens consequenties. Met de sloop van het gebouw gaat immers een vleermuizenverblijf verloren. Om dit te mitigeren dienen in de nieuwbouw drie vleermuiskasten te worden geplaatst van de firma's Schwegler, Waveka, Naturschutzbedarf Strobel of Hasselfeldt Naturschutz. Tussen de sloop en de nieuwbouw kan de gewone dwergvleermuis elders terecht; net buiten het plangebied bevinden zich namelijk meerdere huizen met soortgelijke openingen.
 - Er bevindt zich een zomerverblijf (tevens is dit een mogelijk kraamverblijf) van de gewone dwergvleermuis net buiten het plangebied; in gebouw B (zie figuur 1). Dit heeft geen consequenties voor de voorgenomen ingreep.
 - Het voorkomen van winterverblijven van de laatvlieger is niet conform het vleermuisprotocol (Vleermuizenvakberaad Netwerk Groene Bureaus *et al.*, 2011) onderzocht. De enige locatie in het plangebied waarin deze zou kunnen huizen is echter onverwarmd, zodat van deze soort het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen in het plangebied is uitgesloten.
 - De grootte van het onderzoeksgebied en het vleermuisprotocol in acht nemende, is Faunaconsult van mening dat er voldoende onderzoeksinspanning naar het voorkomen van vaste rust- en verblijfsplaatsen van vleermuizen is verricht. Hierbij moet in acht worden genomen dat er slechts twee naast elkaar gelegen gebouwen in het plangebied worden gesloopt (figuur 1 geeft dus een vertekend beeld omdat er vier gebouwen op staan die al zijn gesloopt en een kerk die wordt behouden). De Milieudienst Midden-Holland (in de persoon van Jeroen Reimerink) verschilt hierin echter van inzicht en stelt dat er aanvullend vleermuisonderzoek in de maand augustus 2012 dient plaats te vinden. Om de hiermee gepaard gaande vertraging te voorkomen stellen wij een andere benadering voor, waarbij er wordt gehandeld alsof er wellicht een winterverblijf van de gewone dwergvleermuis aanwezig is. Om de (mogelijke) vernietiging daarvan te mitigeren dienen in de nieuwbouw drie extra vleermuiskasten te worden geplaatst van de firma's Schwegler, Waveka, Naturschutzbedarf Strobel of Hasselfeldt Naturschutz (in totaal dienen dus zes vleermuiskasten te worden geplaatst). Tussen de sloop en de nieuwbouw kan de gewone dwergvleermuis elders terecht; net buiten het plangebied bevinden zich namelijk meerdere huizen met geschikte openingen.
 - Bij de sloop van alle gebouwen dient een aangepaste werkwijze te worden gehanteerd. Hiermee wordt voorkomen dat er vleermuizen worden gedood. In de minst kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis (buiten de winterslaap en buiten de kraamtijd, dus in de periode 15 maart – 15 mei of in de periode 15 juli – 15 oktober, worden daartoe alle te slopen gebouwen ongeschikt gemaakt voor vleermuizen. Nadat met een batdetector is geconstateerd dat er geen vleermuizen aanwezig zijn, dienen er plastic sheets tegen de openingen te worden geplaatst, waardoor vleermuizen wel naar buiten, maar niet naar binnen kunnen. Ook dienen aan de boven- en onderzijde gaten in de te slopen gebouwen te worden gemaakt. Hierdoor ontstaat een luchtstroom die het verblijf ongeschikt maakt voor vleermuizen.
-

- Als de voorgestelde mitigatie (plaatsen vleermuiskasten) en aangepaste werkwijze tijdens de sloop worden uitgevoerd, dan wordt de Flora- en faunawet niet overtreden. De eventuele functionaliteit van het plangebied (winterverblijf van de gewone dwergvleermuis) blijft dan immers intact, en door de aangepaste werkwijze wordt voorkomen dat er gewone dwergvleermuizen tijdens de sloop worden gedood. Het is in dat geval niet nodig een ontheffing op artikel 11 (verbod op vernietigen vaste rust- en verblijfplaatsen) van de Flora- en faunawet aan te vragen. Zo'n ontheffing is ook niet te verkrijgen omdat de gewone dwergvleermuis staat vermeld op bijlage 4 van de Habitatrichtlijn. Voor het vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen van Habitatrichtlijnsoorten kan in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen geen ontheffing worden verkregen (Dierst Regelingen, 2009a en 2009c).
- Jaarrond beschermde vogelnesten en nesten van vogels waarvan Dienst Regelingen (2009a,-b en -c) een omgevingscan wenst, zijn tijdens het onderzoek niet waargenomen. Deze zijn waarschijnlijk afwezig. Tijdens het broedseizoen zijn er waarschijnlijk wel nesten van algemene vogelsoorten aanwezig in de hogere vegetaties. Indien dergelijk vegetaties moeten worden verwijderd, dan dient dit buiten de periode 15 maart – 15 juli (het broedseizoen van de meeste vogelsoorten) te geschieden.

Figuur 2. Locatie invliegopening in kerkgebouw (rode pijl)

Figuur 3. Locatie invliegopening in gebouw C (rode pijl)

Literatuur

- Dienst Regelingen. 2009a. Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Brief van 26 augustus 2009. Ondertekend door Teammanager Uitvoering Dienst Regelingen, B. Kluivingh-Deetman, namens de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Dienst Regelingen. 2009b. Bijlage aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.
- Dienst Regelingen. 2009c. Uitleg Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur. 2011. Vleermuisprotocol 2011. Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging.

Met vriendelijke groet,

Ing. J.M.G. (Gé) Reuver
[directeur]
Aeres Milieu B.V.
